

Ila
van der
POUW
speelt:

-de-
GVR

naar het beroemde boek van
Roald Dahl

Lesbrief

Roald Dahl's

-De GVR –

door Ila van der Pouw.

INHOUD

- 1 Waar gaat het over
- 2 Inleiding
- 3 Over Ila van der Pouw
- 4 Voor we naar het theater gaan
- 5 Tijdens de voorstelling
- 6 Hoe word teen theatervoorstelling gemaakt
- 7 Over Roald Dahl
- 8 Over de andere reuzen
- 9 Een droompot maken
- 10 Boeken, films over de GVR
- 11 De taal van de reus
- 12 Tekenen na de voorstelling
- 13 Drama- en spel opdrachten
- 14 Kleurplaat GVR

1 Waar gaat het over

Sophie woont in een weeshuis. Als ze op een nacht stiekem uit het raam kijkt ziet ze een hele lange man. Zo groot, hij lijkt wel een reus! Dan kijkt hij haar recht aan. Hij ontvoert haar want kinderen mogen niet weten dat reuzen bestaan. “Ik zal wel opgegeten worden” denkt Sophie. Maar de grote reus blijkt geen gemene menspeuzelende kannibaal maar een Grote Vriendelijke Reus, die door een soort trompet dromen in kinderkamers blaast. Hij vertelt Sophie vreselijke verhalen over de andere reuzen. Zo vreselijk dat ze samen een plan maken om te zorgen dat kindertjes weer rustig naar bed kunnen.

2 INLEIDING

Binnenkort gaat u met uw groep naar de voorstelling De GVR. Een familievoorstelling vanaf 6 jaar gespeeld door Ila van der Pouw. De prachtige poppen zijn gemaakt door theatervormgeefster Cynthia Borst. De Trollenknopper door Gerda Schimmel. Het verhaal en de dialogen zijn geschreven door Roald Dahl en bewerkt door Rob Bloemkolk. en de regie was in handen van Neville Tranter. Het verrassende decor is een ontwerp van Kathelijne Monnens. De gordijnen en de aankleding is gemaakt door Ila van der Pouw. De animatiefilms zijn van Erik Hespe. De tour wordt verzorgd door Bureau van 2. In de GVR speelt Ila van der Pouw de Grote Vriendelijke Reus en later de koningin. Er doen 2 Sophies mee. Eentje is klein. Daardoor lijkt Ila heel groot. En de ander is wat groter, dan lijkt Sophie normaal naast de koningin. Cynthia heeft een enorme hand gemaakt en een heel groot oog wat kan bewegen. Daardoor lijkt het alsof er een enorme reus de grot van de GVR wil binnenkomen. De Trollenknopper kun je zien als de GVR een droom wil vangen. Dan ontmoet je ook nog de koningin. En haar bazen van het leger. De admiraal en de generaal.

In dit lesmateriaal vind je informatie over Ila van der Pouw en over de voorstelling. Tips over boeken, liedjes, filmpjes en een aantal spelopdrachten en tips die je kunt uitvoeren met je groep. Op de site www.ilavanderpouw.nl kun je ook nog samen met de kinderen foto's en filmpjes bekijken van de voorstelling. We wensen jullie heel veel plezier met de voorstelling, tips en wetenswaardigheden van deze lesbrieven van de GVR.

3 Over Ila van der Pouw

Ila van der Pouw start na een paar jaar voor de klas met de regieopleiding aan de HKA. In 1997 wordt Stichting Maanlach opgericht en werkt ze met verschillende impresariaten, waaronder Jongtsma&Hartgring, PrimaRima en theaterbureau Slot in Amsterdam. Vanaf 2015 gaat Ila verder met Bureau Vanaf 2. Met partner en schrijver Rob Bloemkolk wordt elke 2 jaar een nieuwe voorstelling gemaakt. Vaste regisseur is Neville Tranter. Vanaf 1997 maakt Gerda Schimmel vele jaren de prachtige poppen. Vanaf 2008 werkt Ila met verschillende andere poppenmakers waaronder Kathelijne Monnens, Karen Beens, Jochen Lange en Cynthia Borst. Ila's voorstellingen kenmerken zich door opzienbarende decors waarin solothater gespeeld wordt met manshoge poppen die als waardige acteurs naast haar staan. Wat is echt en wat is niet echt is de vraag die na de voorstelling vaak gesteld wordt.

Sleutelwoorden voor de voorstellingen zijn gelaagd poëtisch en sprookjesachtig.

In de afgelopen jaren heeft Ila meerdere prijzen, nominaties en Awards voor diverse voorstellingen gekregen.

Zoals: Het Jantje, de prijs van de Haagse Kinderjury, Awards for Best Performance, Best Play, Best Animation en the Outstanding Drama Award, de publieksprijs van het Noordhollands Dagbad, nominatie Rabobank Cultuurprijs Podiumkunsten en de nominatie voor de ZappTheaterPrijs 2013 Ila van der Pouw speelt vrije voorstellingen en voor scholen in de kleine en middelgrote theaterzalen van Nederland en België. Een overzicht van haar werk en foto's, trailers en speellijsten kun je bekijken op haar site: www.ilavanderpouw.nl.

4 Voor we naar het theater gaan

Indien het een bezoek buiten uw eigen school is (theater, gemeenschapshuis, andere school) vertelt u iets over die andere locatie. Wat treffen de leerlingen daar aan? Hoe dienen ze zich te gedragen? Vraag wie er wel eens in een theater is geweest. Hoe ziet zo'n zaal eruit? Wat gebeurt er?

Vertel ook hoe de reis er naar toe verloopt, waar de garderobe en de toiletten zijn en dat de leerlingen eventueel hun schoenen moeten uittrekken wanneer de voorstelling in een gymzaal gespeeld wordt. Vertel tot slot dat aan het begin van de voorstelling het licht uitgaat en wat de kinderen moeten doen als de voorstelling is afgelopen.

Als de voorstelling op uw eigen school plaatsvindt vertel dan, indien dit het geval is, dat er kinderen van andere scholen komen kijken, soms ook op andere tijden en dat elke voorstelling ongestoord moet kunnen verlopen.

Indien u met de bus gaat, zorg er dan voor dat er geen al te uitgelaten stemming ontstaat die ook tijdens de voorstelling aanhoudt.

Enkele vragen vooraf:

- Hebben jullie al eens een theatervoorstelling bezocht?
- Wat zijn jullie ervaringen met theater? Positief/negatief? En waarom?
- Speelt er iemand zelf toneel?
- Wat verwachten jullie van deze voorstelling?
- weten jullie wat een première is?

5 Tijdens de voorstelling

Alles tijdens de voorstelling gebeurt live op het podium. Een goede theatervoorstelling spelen vergt opperste concentratie van de speler. Die staat voor jou op het podium en kan jou ook zien en horen, net zoals jij de speler ziet en hoort. Om er voor te zorgen dat alles goed verloopt zijn er in het theater een aantal regels, die noem je theatercodes, waar iedereen zich aan moet houden:

- te veel praten tijdens een voorstelling kan storend zijn, voor je medetoeschouwers, maar ook voor de speler.
- eten/drinken is niet toegelaten tijdens een voorstelling.
- zodra de lichten uitgegaan zijn, is alle aandacht gericht op het podium.
- elke keer opnieuw spelen de acteurs de hele voorstelling met volle inzet en dat verdient een applaus op het einde
- gsm's moeten verplicht uitgeschakeld worden
- er mogen geen opnames gemaakt worden met flitslicht tijdens de voorstelling (foto, camera, ...)
- en tot slot heel belangrijk: zorg dat je geplast hebt voordat de voorstelling begint.

Het is heel storend als je dat tijdens de voorstelling doet. En als er 1 gaat, gaan er meteen een hele boel. Je kunt je voorstellen dat dat erg vervelend is voor de zaal en voor de speler.

6 Hoe wordt een theatervoorstelling gemaakt:

- Welke elementen zijn aanwezig bij een theatervoorstelling?
(podium, decor, licht, muziek, ...)

- Wie werken er allemaal mee en wat moet er allemaal gebeuren voor het maken van een theatervoorstelling?
(iemand heeft een idee, er wordt een tekst gezocht of geschreven, er worden poppen, decor en kostuums gemaakt, de technicus zorgt voor het licht en geluid, er wordt gerepeteerd ...)

-Hoe lang wordt er gemiddeld gewerkt aan een voorstelling?

(het duurt wel een half jaar voordat alles gemaakt is, er worden ideeën uitgewerkt, er wordt een script geschreven, er worden poppen uitgetoetst, er zijn vergaderingen met makers van het decor, de poppen, de films die gebruikt worden, er wordt 6 weken gerepeteerd en er worden flyers en posters gemaakt)

-op de website kun je kijken naar 2 televisieprogramma's van Kunstnet t.v. The making of Newton en the making of Titus, zoon van Rembrandt. Het zijn documentaires van eerdere voorstellingen die gemaakt zijn, maar het geeft een goed beeld hoe er aan een voorstelling gewerkt wordt.

Ga naar www.ilavanderpouw.nl - voorstellingen-Titus of Newton-video en klik op de film: the making of van Alef Starreveld in opdracht van Kunstnet t.v.

7 Over Roald Dahl:

Geen schrijver ter wereld bedacht zoveel angstaanjagende, onuitstaanbare en fantastische figuren als Roald Dahl. Niet zo gek dus dat kinderen over de hele wereld zijn boeken zoals De GVR, Sjakie en de chocoladefabriek, Daantje de wereldkampioen, Matilda en De heksen verslinden. En dat terwijl hij nooit van plan was om kinderboekenschrijver te worden!

Roald Dahl wilde het avontuur opzoeken. Toen hij van school kwam, kreeg hij een baan bij oliebedrijf Shell. Dat klinkt misschien niet heel spannend, maar hij werd voor drie jaar naar Afrika gestuurd, waar hij tussen de slangen en leeuwen woonde. Nog voor de drie jaar om waren, brak de Tweede Wereldoorlog uit en wachtte er een nieuwe uitdaging: Roald Dahl werd piloot bij het Engelse leger. Al tijdens zijn eerste vlucht stortte zijn vliegtuig neer. Zwaargewond – zijn neus moest zelfs opnieuw aan zijn gezicht worden genaaid – belandde Roald Dahl in het ziekenhuis. Maar hij gaf niet op: toen hij na een halfjaar hersteld was, klom hij direct weer in zijn vliegtuig. Hij haalde vijf vliegtuigen van tegenstanders uit de lucht én hij overleefde de oorlog.

Na zijn pilotentijd besloot Roald Dahl het rustiger aan te doen op avontureng gebied. Precies op dat moment ontmoette hij een wereldberoemde schrijver die een verhaal over een oorlogsheld wilde schrijven. Roald Dahl wilde daar wel aan meewerken en zette zijn belevenissen voor de schrijver op papier. Die was zo onder de indruk van Dahls schrijfkunsten dat hij niks aan het verhaal veranderde en het naar een tijdschrift stuurde. Dat tijdschrift was ook enthousiast en gaf Roald Dahl duizend dollar voor zijn verhaal. Vanaf dat moment had hij de smaak van het schrijven te pakken.

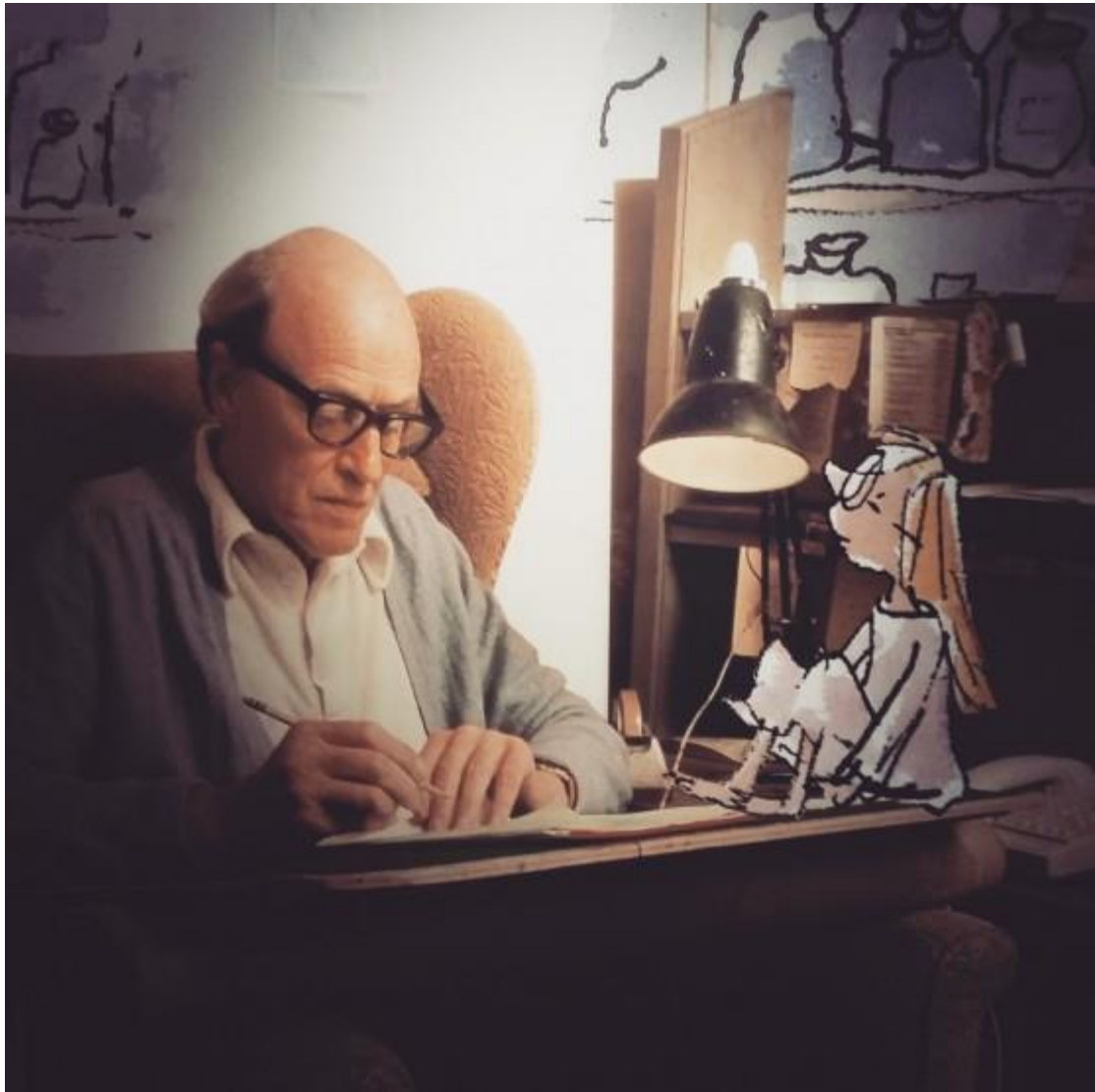
Het eerste boek dat Roald Dahl schreef, was een kinderboek, maar daarna schreef hij een tijdlang vooral verhalen en filmscripts voor volwassenen.

Zo schreef hij zelfs het script van een James Bond-film! Een van de verhalen die hij voor volwassenen schreef, heette De wereldkampioen en ging over twee stropers die het record fazanten stelen op hun naam willen zetten. Heb je dit verhaal eerder gehoord? Dat zou heel goed kunnen; later schreef Roald Dahl het opnieuw voor kinderen en noemde het boek Daantje, de wereldkampioen.

Nadat zijn kinderen geboren waren, schreef Roald Dahl steeds meer kinderboeken. Ze begonnen meestal als verhaaltjes voor het slapengaan. De schrijver was heel erg trots op zijn boek Matilda. Al vond hij de eerste versie van het verhaal zo slecht dat hij het helemaal opnieuw schreef. Hij veranderde hoofdpersoon Jimmy in de superslimme Matilda. Met succes: de schrijver won belangrijke prijzen met dit verhaal, zoals de Prijs van de Nederlandse Kinderjury.

Van de GVR zijn heel veel boeken verkocht. Er is een tekenfilm van gemaakt en in de zomer van 2016 kwam er een animatiefilm van de GVR van Steven Spielberg uit.

Sophie kijkt naar Roald Dahl, hoe gaat het verder met de GVR!

8 De andere reuzen

In tegenstelling tot de GVR, een vriendelijke, zachtmoedige reus die elke avond mooie dromen door de open ramen van slapende kinderen blaast, zijn de andere reuzen de hele nacht op zoek naar 'mensbaksels' om op te eten.

De negen andere reuzen die in De GVR in Reuzenland wonen zijn bijna twee keer zo groot en breed als de GVR en veel verschrikkelijker, met namen die bij hun mensbakseldieet passen: de Bottenkraker, de Vleeslapeter, de Bloedbottelaar, de Kinderkauwer, de Vleeshakker, de Schrokschranzer, de Meisjesstamper, de Mensenmepper en de Slagersjongen.

Helaas voor de reuzen staan de GVR en Sofie op het punt om een eind aan hun moordzuchtige acties te maken, met behulp van een Erg Belangrijk Persoon en een heel enge droom.

9 Droompot maken

Ik groet je gauw en stel me voor als elfje vol verhalen. Kruip in je hoofd en sprokkel daar de zotste dromen bij elkaar. Vul een fles met je droom, schud er weer nieuw leven in. Komaan droom, groei maar, groei maar! Bedenk eerst met elkaar wat voor soort droom je wil "vangen" Neem een grote plastic pot met een deksel mee naar school. Vul hem met een beetje water en doe er een druppeltje ecoline in. Wat voor droom zie je daar ontstaan? Of vul hem met een klein beetje koolzuurhoudend water, druppeltje ecoline en een klein stukje van een bruistablet! Wat zou dat voor droom zijn. Of vul de pot met een beetje water en strooi er wat glitter in, schud de pot een beetje door elkaar en kijk dan wat er nu weer voor droom ontstaat. Bedenk samen met de klas wat je nog meer in je droompot kunt stoppen. Papiertjes of snippertjes of stukjes stof, draadjes, klei of gebruik een lijmpistool voor slierten en kringeltjes!

10 Boeken, films GVR

De GVR van Roald Dahl. Voorlees of zelf lezen
4-cd luisterboek GVR voorgelezen door Jan Meng
tekenfilm de Grote Vriendelijke Reus

<https://youtu.be/qWFkH-qoQoQ>

Website Roald Dahl

11 De taal van de reus

De GVR heeft een eigen taal. Komkommers noemt hij snoskommers. Gelukkig noemt hij gelukkig. In plaats van precies zegt hij precieselie. Mensen noemt hij mensbaksels. Opeten noemt hij peuzelen en weglopen noemt hij pieperen. Ergens over praten noemt hij rondsprongelen.

Kun je zelf een woord bedenken voor je lievelingsdier?

Je vader of moeder? Je zusje of broer?

Kun je nieuwe woorden bedenken en snapt iedereen waar je t over hebt?

Een Flitspopper

Mensbaksels vinden het onbehoorlijk als je een flitspopper laat, maar voor reuzen is het juist een teken van geluk. Ze laten de beste na een lekker slokje fropskottel. De GVR kan zo hard flitspoppen dat hij daardoor de lucht in schiet als een raket.

Zo noem je een flitspopper in het Nederlands:

Eeuwigdurende waffelvullers

12 Tekenen na de voorstelling

- teken een reus Hoe denk jij dat hij eruit ziet
- teken wat je op het toneel gezien hebt
- teken de GVR. En Sophie. Teken Sophie met de GVR en teken Sophie met de koningin.

13 Drama opdrachten,

Spel ideeën

Spelvorm op improvisatie

Spelopdracht

Het spel begint met één speler. Geef aan in welke situatie deze eerste speler zich bevindt. Bijvoorbeeld: hij wil gaan zwemmen en wacht op zijn vriendje.

Vraag aan de leerlingen wie de eerste speler wil zijn. Laat de eerste leerling spelen alsof hij wacht op zijn vriendje. Geef aanwijzingen wat je doet als je staat te wachten.

Vraag wie van de leerlingen in het spel mee wil spelen. Laat ze dat aangeven door hun vinger op te steken. Op uw teken mag de tweede speler in het spel mee gaan spelen. Bijvoorbeeld het buurmeisje dat vraagt of ze ook mee mag gaan zwemmen of je kleine broertje die vraagt waar zijn nieuwe vrachtautootje staat. Als de tweede speler duidelijk heeft gemaakt wat zijn rol in het spel is, mag de derde en daarna de vierde en de vijfde tot de zesde (het vriendje dat de afspraak had) er een einde aan verzint.

Doel is dat alle kinderen hun eigen rolletje spelen.

Bespreek ook met de kinderen:

- of er goed naar elkaar geluisterd en gekeken werd;
- of er gereageerd werd op de komst van een nieuwe speler;
- of duidelijk werd wie de spelers waren en wat ze kwamen doen;
- welke verschillende rollen er waren;
- en welke rollen hadden er nog meer in kunnen voorkomen

Spel met uitbeelden

Vertel de kinderen dat u naar reuzenland gaat. In reuzenland is het leven anders dan op de aarde. De kinderen nemen iets mee van de aarde om aan de reuzen te laten zien.

U zit in de kring. Het eerste kind moet uitbeelden wat het meeneemt. Bijvoorbeeld een tandenborstel. Er mag door de groep niet geraden worden wat het is. Ze moeten goed kijken. Het tweede kind herhaalt de uitbeelding (de tandenborstel) en daarna beeldt het uit wat zij/hij meeneemt. (bijv. Een knuffel). Daarna herhaalt het derde kind wat er meegenomen wordt (tandenborstel, knuffel) en voegt er zijn/haar uitbeelding aan toe.

Ga door tot er 4 of 5 kinderen geweest zijn en leg het spel dan stil. De kinderen vertellen zelf om de beurt wat ze hebben uitgebeeld. Daarna gaat het spel verder met de volgende kinderen. Die beginnen opnieuw. Steeds maar 4 of 5 keer uitbeelden wat er meegenomen wordt.

14 Napraten over de voorstelling

Naar aanleiding van de voorstelling houdt u een gesprek met de leerlingen. U kunt dan de volgende vragen stellen:

- Waar speelt het verhaal zich af?
- Waar ging het verhaal over?
- Hoe eindigt het verhaal?
- Wie kwamen er voor in het verhaal?
- Hoe kwam Sophie bij de GVR?
- Was ze blij dat ze daar was?
- Waarom werd ze vrienden met de GVR?
- Bestaan echte reuzen?
- Zou je de GVR wel eens willen ontmoeten?

Poppenspelopdracht

Vraag de leerlingen door hoeveel mensen de voorstelling werd gespeeld. Vertel ze:

De poppenspeelster gaf de verschillende poppen hun eigen stemmen. Terwijl ze hen ook bewoog met haar handen, sprak ze met de stem van de pop. Zelf sprak ze ook tegen de pop als ze haar eigen rol, die van de GVR. De poppenspeelster veranderde dus steeds haar stem: in die van de GVR, van Sophie, de koningin en in de generaal en de admiral. Dit is best moeilijk, maar iedereen kan het oefenen.

Neem drie handpoppen of knuffels. Neem er zelf 1 en geef de twee anderen aan twee leerlingen. Ga met de poppen voor de groep staan in de buurt van de twee leerlingen. Speel zelf een klein stukje. Vraag aan de pop hoe hij heet. Gebruik een hele andere stem (hoger, lager, door je neus) als u uw pop laat antwoorden.

Dan vraagt u aan de leerlingen met de poppen hoe hun poppen heten. Waar ze wonen etc.

Als de leerlingen hebben gespeeld geeft u de poppen aan twee andere leerlingen. Met hen speelt u hetzelfde poppenspel.

Als het spelen goed gaat geeft u uw pop ook aan een leerling. Deze stelt dan de vragen aan de andere twee poppen.

14 Kleurplaat GVR

